

רד.
2749

פרוטוקול מס' 30/ג
וועדת החינוך והתרבות
ביום ד' ט"ז בסיון תשי"ח - 4.6.58
בשעה 0915

נוכחים:

- ש. פרסיץ - היו"ר
- ש. כפרית
- ד. בצר
- י. סמילנסקי
- פ. זוארץ
- ד. צברי
- א. רזיאל-נאור

מזמנים:

- מר שריד - משרד החינוך
- ד"ר אבידור - משרד החינוך
- ד"ר זיו - משרד החינוך

סדר היום:

תשובות לשאלות ושאלות.
סקירה על בעיות בתי ספר תיכוניים
השנה ולקראת שנת תשי"ט.

היו"ר ש. פרסיץ:

אני פותחת את הישיבה.

אני חפצה בראשית הישיבה למסור שהניקור שלנו באוניברסיטה נעשה בוער יותר ויותר, ואתמול לפנות ערב פנה אלי שוב פעם מר צידון ואמר שצולצלו וביקשו את התשובה. הוא ביקשני שאביא את הדבר לפני הוועדה היום על מנת שנקבע את יום הסיור שלנו באוניברסיטה, עם ארוחת צהריים. לפני כן רציתי לדעת ממשרד החינוך, מה הצעותיהם.

ד"ר אבידור:

הבאנו לכם ארבע הצעות, כל אחת ליום אחד. שתי הצעות לאיזור ירושלים והשתים הנותרות למחוז המרכז. בירושלים ההצעה היא: לחלק את הסיור לשני ימים, ובכך לפי התכנית הסיור כולל: -

בית-הספר לדוגמה לבנות - יש לידו חווה חקלאית; בית-ספר, קושט" - יש לידו שתי כיתות סקצועיות; בית-הספר - יש שם ענין של קליטת עולים טיפוסים; בית-ספר אוסישקין - יש לידו שתי כיתות סקצועיות, נגרות ואריגה; בית-הספר לדוגמה בנים, ממלכת-דתי - יש לידו מכינה פדגוגית, יש בו נסיון מעניין בקליטת עובדי בתי-ספר מהפרוזדור.

היו"ר ש. פרטיץ:

האם בתי-הספר מסודרים יפה או ירודים?
כז' אנו רוצים לבקר גם בבתי-ספר ירודים.

ד"ר אבידור:

מכל המינים. בית ספר כצנלסון - יש לידו
כיתה חקלאית למשק חי; בית-ספר תחכמוני,
אשר יש בו סידורים ואוספים מעניינים. בית-הספר האיזורי לישובי ההר
המשמש 11 ישובים, ביניהם הרבה ישובי עולים. בית-הספר, בקסטל, אשר
שם הגיעו להשגים לימודיים מעניינים - יש לידו שתי כיתות קמזועיות,
האחת לחרושת אבל והשניה אריזה. את זה אפשר כמובן לחלק לשני ימים.

לאיזור המרכז ישנה גם כן הצעה לשני ימים.
יום אחד - יבנה, ומלה ועקרון, והיום השני באיזור נתניה.

היו"ר ש. פרטיץ:

אני מציעה להתחיל בסיוור באיזור ירושלים
מתל-אביב, להתחיל מהטיפוס בפרוזדור ולא
לעשות זאת ההיפך. הייתי מציעה שאנו נעשה זאת באחד מימי ב', אתם רק
תגידו לי באיזה יום ב'.

אני רוצה למסור לכם חברים שספק אם אוכל
להשתתף בכל הדברים האלה כי קשה עלי ההליכה, ועליה במדרגות לא באה כלל
בחשבון, לכן צריך יהיה להביא את זה בחשבון שלא אוכל להצטרף אליכם.

1. נצור:

אנחנו מבקשים שיו"ר תשתדל להשתתף בכל
הסיוורים, ותבקר עמנו יחד באותם המקומות
בהם הדבר לא ישפיע על בריאותה. את הסך הסיוור נעשה לבד.

היו"ר ש. פרטיץ:

ס ו כ ס: בתאריך 10.6 - ביקור באוניברסיטה;
11.6 - דיון בחוק;
16.6; 23.6 - ביקורים בבתי-הספר בימי ב'.

נתחיל את הביקורים מאיזור המרכז.

אנו מבקשים שמשרד החינוך באחת הישיבות
הבאות ימסור לנו דוח מלא על הנעשה ב' יד-ושם. לא שמענו ולא-כלום,
חוץ מהרצאתו של פרופ. דינור בכנסת.

מר י. שריד:

הגברת רזיאל-באור שאלה בקשר לשביתת המורים
בבתי-הספר, ועל מצב בתי-הספר התיכוניים.
על בעיות תיב-הספר התיכון נדון כשנרון בנושא זה. בענין השביתה.

השביתה בינתים נדחיתה, היתה צריכה לפרוץ
ביום ב' ולא פרצה. אנו רוצים להאמין שהשנה נגמור אותה בשלום. עכשיו
מתנהל משא ומתן בין בין הארגון של המורים התיכוניים ומרכז המורים, וישנם
כל הסיכויים שנגיע להסדר של שלום, ולאחר שיפתרו את השאלה הארגונית
יתיישבו לדבר על התכלית, יתכן שזה יהיה בקרוב, לעת עתה לא התחילו בזה.

הגברת רזיאל-באור שאלה בענין כינוסי וועדי
המורים, יש כנוס ארצי של וועדי המורים הנערך לא על-ידינו, אין אנו
מטפלים פה, יש מי שמטפל בו. יש וועד המורים ארצי. הוזמנו להרצות ולברך
וד"ר אבידור ישתתף בכינוס זה מטעם משרד החינוך.

הגברת כפרית שאלה מה עושה משרד החינוך לשם
שיפור החיבור במקומות נחשלים. בדרך כלל אנו עוסקים במקומות נחשלים.
במקום שהגברת כפרית מדברת עליו, זה מקום מיוחד במינו. כפר-יונה הוא
כפר המאוכלס בעולים חדשים, הרשות המקומית שם אינה די פעילה ואינה מגלה
יוזמה ואנו נצטרך להשתתף בזאת. אנו בודקים את המצב ויתכן שנצטרך
לתת להם תקציב מתקציב הפיתוח להרחבת הלימוד.

חברת-הכנסת צברי שאלה מה התוצאות של מחקר
הסקר. התוצאות הראשונות נערך כמו שהיו בשנה שעברה. מנורמה א' עמדו
במבחן בין 25% - 24%. מנורמה ב' עמדו במבחן כ- 10%, סך-הכל - 35%.

ד.ר.

זהו החשבון הארצי. במקומות מסוימים או בבית ספר מסויים הגיעו גם ל-50% של אלה שעמדו במבחן. אתמול הייתי בחיפה ונפגשתי עם מנהלים. המנהלים מורים: א) שבדרך כלל המבחן קלע למטרה, מי שצריך היה לקבל - קיבל, ומי שלא צריך היה לקבל - לא קיבל. בדרך כלל המספר גדול בישובים הוותיקים. אין כרגע רישום לגבי כל מקום ומקום, אבל יש מקומות שמספר העובדים הוא גבוה מאד לגבי מקומות אחרים.

ד. צברי: אפשר לדעת כמה בישובי עולים?

מר י. שריד: אפשר לדעת. נורמה ב' ניתנת רק לעדות המזרח וישובים. ה-10% זה לא מתוכם אלא 10% מכלל המסיימים. אם אני לוקח 20,000 מסיימים בני כל העדות, זה אחוז לא קטן. בהתרגשות רבה מאד באה מפקחת ומודיעה לי שבמקום אחד "ירדנה" ישנם שישה תלמידים שגמרו בית-ספר יסודי ולא ידוע מה לעשות בהם. אתמול נתקבלה הודעה שכולם עברו את המבחן.

הגברת צברי שאלה בקשר למרכזי נוער. בדיון על התקציב אמרתי שיתכן מאד שנקבל תוספת למחלקת הנוער, ואמרתי, שיכול להיות שלעצין זה יגוייסו כספים הרבה יותר מאשר מהתקציב הרגיל.

היו"ר ש. פרסיץ: יגוייסו מתוך תקציב הבנייה למרכזי נוער? או יש עוד תקציב.

מר י. שריד: השר עושה מאמצים לגייס 3/4 מליון לירות בניה ציוד, ריהוט, פרט להחזקה. אנחנו תכננו כבר בערך 21 מרכזי נוער. בודקים עכשיו כל מקום ומקום. מרכזי נוער אלה מתחלקים לכמה סוגים. יש סוגים ששם קיימים בנינים ואנו צריכים את הבניינים להשלים, לרהט ולצייד את הבניינים. יש מקומות שצריכים לבנות בניינים, וכל המפעל הזה ירוכז בעיקר באזורי פיתוח ואנו בקרוב נוכל להביא לכם רשימה סופית של 21 או 22 מרכזי נוער. זה יהיה מפעל עצום ויהיו בנייהם מרכזים שיוכלו להפתח כבר בנוכסבר או דצמבר השנה. אלה הם המרכזים שהבניינים מוכנים ואנו צריכים רק להשלימם.

ד. נצר: כמה עולה הקמת מרכז נוער?

מר י. שריד: הבניין והציוד יעלה 60,000 לירות. זה בעיקר יקיף נוער בגיל 14 - 18. הם יהיו קרובים לבתי-ספר כדי שאפשר יהיה להשתמש בשירותים של בית הספר, חדרי שירות, חדרי לימוד, חדרי מלאכה של בית הספר.

ד. נצר: מה תכלול התכנית של התעסוקה?

מר י. שריד: התכנית תהיה תכנית של פעולה, שיחות, משחקים, גם עיסוק במלאכות. זה לא הכשרה מקצועית, זה לעורר עניין בעבודה. הפעולה תהיה פעולה מועדונית. במקומות מסויימים בית הספר לנערים עובדים ישתלב למרכזים. בדרך כלל זאת פעולה מועדונית שהמרכז יהיה מקום לכל הנוער בגיל זה. זה לא שבוא במקום המועדונים הקיימים כיום כבר בכמה בתי ספר.

ד. נצר: אין להניח שבאותו מקום שיקום מרכז נוער יהיה גם מועדון בית-הספר?

מר י. שריד: יכול להיות שזה יהיה. זה לא עומד בסתירה. במקום שקיים מועדון בבית הספר, לא נבטלו. לא הבאנו את זה בחשבון בשעה שתכננו את מרכזי הנוער.

מצב המשמרת השניה לקראת השנה הבאה. כרגע קשה לדעת מה יהיה המצב. אנו מאמינים שבכל זאת לא יהיה יותר גרוע מאשר השנה. זאת אומרת מספר הכיתות - אנו מאמינים - לא יגדל, אולי גם יקטן במשך הזמן כי נעשית כרגע עבודה בנייה גדולה.

בתל-אביב בכנסים כדצע לבנייה חדשה ויש להניח שבמשך השנה המספר לא יגדל.

הגברת פרסיץ שאלה מה בדבר הניסויים של צירוף כיתות גן לבתי-הספר. הניסויים נעשו במספר מקומות לא רב. לא אוכל לאמר כדצע מה הניסויים האלה נתנו, אולם בדרך כלל הניסויים מצליחים. אפשר לקיים גן ילדים ליד בית-הספר והכל יהיה בסדר, אפשר לקיים כיתה א' ליד גן-הילדים וגם כן הכל יהיה בסדר. אני יודע שאיננו מתכוונים לעשות מהפכות ברגע זה, בשטח זה. זה לא עומד על סדר היום לשנות את מבנה בית הספר או הגן. ברגע זה כל הענין הזה איננו אקטואלי, אולם ברגע שזה יהיה אקטואלי, נילמד את תוצאות הניסויים האלה.

הו"ר ש. פרסיץ:
עשו כל מיני ניסויים. עשו ניסויים לגבי עולים, ובראש וראשונה - עולים.

מר י. שריד:
דיברתי על ניסויים למבנה. ברגע זה השאלה איננה עומדת לדיון ואיננו כל כך מעוניינים - מה אומרים הניסויים. יש ניסויים בדרך עבודה בגן-הילדים, בעיקר לגבי ילדי עולים. ודרך העבודה בגנים אחרת מאשר היתה מקובלת עד עכשיו. והדבר הזה, במידה והגיעו אלינו הורים מהמפקחות המטפלות בדבר, ההורים חיוביים ביותר. המפקחות והגבנות מוכנות להעביר את השיטה הזאת לכל הגנים. השיטה אומרת דבר אחד: יתר מאמץ; יתר רגש; יתר הרגשה; יתר תכנון. אין לי ספק שזה יעזור בכל מקום.

זאת שיטת עבודה חדשה על ידי - ואמרת זאת כבר - יתר תכנון ויתר הסברה. במידה ונוכל לעשות זאת בשנה הבאה, נעשה זאת.

הו"ר ש. פרסיץ:
בכיתות 3, 4, ו-5, הם עשו ניסויים גם כן, והגבנות עמדו על כך ביחוד בישובי עולים. קיבלתי את האינפורמציה ממקור ראשון - על כיתות מאוכלסות בילדים בגילים שונים - והם אומרים שהשיטה הזאת הוכיחה את האפשרות, לא-דק את האפשרות אלא אפשרות התקדמות וקידום ילדים במידה מכסימלית בדרך החדשה הזאת.

מר י. שריד:
זה לא שייך לגילים. לקחנו גנים שונים. אני לא יודע באיזה גנים ובאיזה מקומות מעשו הניסויים. לקחנו גנים של גיל 5, וגנים של גיל 4-5, וגנים של גיל 3, ובכל הגנים האלה מתכננים את שיטת העבודה על ידי חיבורם יחד. עד כמה ששמעתי מפי ד"ר פיינס-גליק, זה הצליח. המפקחות טוענות שזה מצליח ועלולים להשיג בישיגים טובים.

שאלות שלא ענית, אענה בשבוע הבא. לעין כפר-יונה. הכפר מאד נחשל ואין לו דואגים, וקשה מאד לבוא במקום הרשות המקומית כאשר הרשות המקומית איננה באה, ואיננה תובעת ואיננה מקיפה ביותר.

ד"ר אבידור:
בענין וועדי ההורים. ב-15-16 לחודש זה ייערך בתל-אביב כנס ארצי של וועדי ההורים. משרד החינוך והתרבות מקיים את המוסד הזה של וועדי ההורים. בחוזר אשר שלחנו למנהלי בתי-הספר חייבנו את המנהלים לסדר כנסי הורים, לכנס וועד הורים. לא רצינו לקחת על חסותינו את הכנס הארצי של וועדי ההורים, מזה במנענו. אמרנו שאנו לא מכירים בארגון כזה. ארגון אסיפות הורים בכל בתי-הספר אנו מקיימים, אולם ארגון ארצי - אנו מוכנים לבוא, לנרץ ולהרצות, ולא ניקח תחת חסותינו דבר כזה. אנו מעודדים את זה.

א. רוזיאל-נאור:
הסרטים בגרמנית, את זה צריך להזמין מנהל מספרד הפנים.

הו"ר ש. פרסיץ:
קבלנו הזמנה ליום שישי זה לקולנוע, תל-אביב.

ד"ר

ד"ר אבידור:

שאלה בקשר לשאלה שנשאלה, כאילו אנו נתנו
הוראה שאין מקבלים אצלנו ואין רושמים עכשיו
תלמידים בבתי הספר התיכוניים שיש להם ציון אחד פחות מ-70.

כל מה שאנו עושים, אנו מחייבים את בתי
הספר התיכוניים לתת עדיפות לאלה אשר נכנסים לנו, כי אלה נמצאים
ראויים ללמוד, לאלה יש תמיד עדיפות. אלא מה? בתי הספר שאינם עידוניים
ואינם מסוגלים מפני מחסור בתקציב למלא את כיתותיהם בתלמידים רבים מאד,
השנה למדו 50% תלמידים שלא בכללו בנוסמות ובתי הספר התיכוניים קבלו
אותם. לקראת השנה הבאה לא בטוח שהמצב יהיה דומה. מצד אחד השריטה
העצומה ללימוד תיכוני, ומצד שני מתוך דאגה לבתי הספר התיכוניים שאינם
עידוניים לשמם הטוב, הם התחילו להקפיד. ניקח בית ספר מסויים בתל-אביב
מנהל אותו בית ספר אומר: יש לי מאתיים מקומות - אין לי יותר. מדוע לא
אבחר את הטובים ביותר? קודם כל אנו דואגים שהם יקבלו את אלה הראויים
ללמוד. כל האחרים מכבידים מאד מפני שיש להם מכינה או בחינה, אבל בעמוד
על המשמר שלא יקופחו אלה אשר נמצאו ראויים.

א. רזיאל-נאור:

הם טוענים שיש להם הוראה ממשרד החינוך לא
לקבל ילד שיש לו ציון פחות מ-70.

ד"ר אבידור:

הענין האחרון - ענין "יד ושם". אתם
יודעים שבהתאם לחוק יו"ר הנהלת "יד ושם"
הוא שר החינוך והתרבות או מי שהממשלה מאשרת אותו. הממשלה אישרה את
פרופסור דינור. השאלה אם הייתם רוצים שיימסר לכם דוח מלאה או שאני יכול
למסור את הידוע לי. אני יכול למלא אחריו, אבל אם אתם רוצים הרצאה מלאה,
אז באחת הישיבות הבאות הוא ימסור זאת.

ד"ר זיו:

ביקש ממני ד"ר אבידור כי אמסור לוועדה
אם רפש לאמר זאת כך, אינפורמציה על הנעשה
בחינוך התיכוני. אינני יודע אם אוכל להקיף את כל הבעיות של החינוך התיכוני
לכן תרשו לי שאבחר בשאלות מספר שיש לי ואני יכול להניח שהם יעניינו את
הנוכחים. מהן בעיות כלכליות מדאיגות, ומהן בעיות יותר פדגוגיות. אתחיל
מהראשונות.

הבעיה המרכזית שהעסיקה אותנו בשעה שעברה
וגם השנה, היא הענין של שכר הלימוד המורג, וארשה לעצמי למסור קצת
אינפורמציה, מספרים בקשר לשאלה הזאת. מאחר שידוע ודאי לחברי הוועדה
שהחל משנת הלימודים תשי"ח התחלנו במקום שיטת הסטיפנדיות שיטה הנהוגה עד
כה בבתי הספר התיכוניים, בשיטה אשר קראנו לה - שכר לימוד מורג, בהתאם
להמלצות מר צלטנר. כלומר, בכיתות י-יב המשכנו בשנה שעברה במתן סטיפנדיות
כי ענין שכר הלימוד המורג התחלנו בו רק בכיתה ט'. אני מקווה ויודע
שהשנה נשתמש בשיטה זאת ב-ט' ו-י' וכך נגיע באופן שיטתי והדרגתי במשך
השנים גם לכיתות י"א ו-י"ב. השיטה ידועה. כלומר, בחנו את כל בוגרי
בתי הספר היסודיים בשנה שעברה. בחנו 19,000 תלמידים בוגרי בתי הספר
היסודיים לשנת הלימודים תשי"ז, בחנו אותם לפי סדר. זאת בחינה שהיא
למחצה בחינה פסיכוטכנית ולמחצה בחינת ידיעות. הבאנו בחשבון את הישגיו
של התלמיד פנחיה הזאת וכן את הישגיו עם גמר כיתה ח'. מה גליון שהתלמיד
עונה בסימן כן או לא. זאת בחינה מאד טכנית.

הבאנו בחשבון את תוצאות הסקר הזה. הסקר
הוא טכני בלבד והוא לא משקף את התוכן, את הישגיו הטובים בכיתה ח', ועל
סמך שני נתונים אלה, תוצאות הסקר והישג התלמיד בכיתה ח' קבענו הישג
מינימלי אשר לפיו הצגנו למועמד זכות להנות משכר לימוד פחות משכר הלימוד
הרגיל, במידה והוא מבחינה כלכלית זקוק לכך. תלמידים כאלה שזכו מבחינה
זאת מספרם הגיע ל-4700. אותם קראנו שוב מטעמים טכניים - נורמה א'. זאת
נורמה דגילה שתלמיד מישוג וותיק היה צריך להגיע אליה. הבינונו שנמצאים
בבתי הספר היסודיים תלמידים רבים אשר מטעמים רבים, עולים חדשים, בני
עדות המזרח, אשר אין להניח שהם יכולים להגיע לאותה נורמה, ולכן בשבילם
קבענו נורמה הנקראת - נורמה ב'. זאת נורמה נמוכה יותר. מאלה מצאנו
2500. ביחד, כל אלה קבלו מאתנו הודעה הביתה שהם זכאים להנות משכר לימוד
מורג.

מה זאת אומרת הוא זכאי להנות משכר לימוד מוגרבי?

ראשית, אחרי מסא ומתן ממושך עם בתי הספר התיכוניים קבענו שכר לימוד מכסימלי לכיתה ט' - 360 לירות לשנה. במשך השנה בתווספו עוד 10 לירות תוספת יוקר. תלמיד אשר קיבל מאתנו הודעה שהוא זכאי לשכר לימוד מודרג, מילא גליון, נקרא לזה גליון כלכלי. גליון זה הוגש לוועד שהוקם ליד כל רשות מקומית ושם הוא מסד על נתונים, על הכנסותיו, מצב המשפחה וכן הלאה. הוועדה לפי הנחיות שלנו קבעה את דרגתו של התלמיד מהדרגה הנמוכה ביותר, נגיד דרגה ח' ועד הדרגה הגבוהה ביותר א' או א"א. מי שזכה בדרגה א', הוועדה מצאה שהוא יכול לשאת בכל שכר הלימוד המלא. מי שמצאו אותו לפי הנתונים קבעה לו הוועדה דרגה עד ח' אשר היתה הנמוכה ביותר ושילמו בדרגה זאת 90 לירות. זאת אומרת מ-90 לירות עד 360 לירות. בדרך כלל לא קבלנו ערעורים רבים על הקביעה הזאת. הצבור בדרך כלל קיבל אותה ומשלם זאת.

לפי החשבונות שלנו קיווינו שצבור ההורים יכניס בדרך זאת 60% משכר הלימוד. הנחנו שבית הספר יקבל את כל ה-360 לירות בעד כל תלמיד והחברד שהחישוב שלנו היה מוטעה. אם נכפיל את מספר התלמידים הלומדים בארץ כפול מה שהם יתנו לפי הכנסותיהם ודרגתם, כך קיווינו להשיג 60%. אבל המציאות הוכיחה שלא קבלנו את ה-60%, הרבה פחות מזה. איננו יכול לאמרו את הסכום. יש מקומות שבהם יותר, יש מקומות שבהם פחות, אבל הממוצע הארצי לא היה 60%. משום מה? כי ההנחיה השניה היתה שאת ה-40% הנותרים ישלמו המשלה מצידה והרשות המקומית.

הינ' ש. פרסיץ: מה עם הסובנות? יש קרן משותפת.

ד"ר זינ:

אני עוד אגע בזה. הרבה רשויות מקומיות לא יכלו לשלם את ה-20% שלהם, או משום שאין רשות מקומית או משום שאין לה כסף, ואנו עוד מטפלים בזה. למשל יהוד ומחנה-ישראל. זאת פעולה מאד מקיפה ונרחבת ונגיע אולי ל-55% - 50%. על ידי שיטה זאת גדל במידה רבה מספר התלמידים הלומדים השנה בכיתה ט' איננו יכול להגיד לכם שכל אלה שהודענו להם שהם זכאים להינות משכר לימוד מודרג אמנם ילמדו. זה אותם ה-4700 + 2500. ידוע לנו על 6000 תלמידים שנרשמו לבתי הספר התיכוניים. האחרים נרשמו בחלקם לבתי הספר המקצועיים ובחלקם לחקלאות, שכידוע אינם בפיקוחנו, ובחלקם איננו יודעים מה אתם. ניסינו לבדוק מה אתם, היתה אחת סוציאלית מיוחדת שבדקה זאת, אבל היה קשה להגיע לכל אחד מהם, אבל הרוב המכריע של הזכאים נרשם. אני יכול לתת זאת במספרים.

השנה לומדים בכיתה ט' של בית הספר התיכון 10206 תלמידים בבוקר, ערב, אשתקד היו 8646 תלמידים. אין להניח שכל הגידול הזה הוא רק תוצאה של שכר הלימוד המודרג, כי גם הגידול הטבעי גדל. מכלל התלמידים הלומדים בכיתה ט' השנה 52% נהנים משכר לימוד מודרג, 48% משלמים שכר לימוד מלא או אינם נהנים משכר לימוד מודרג. הדברים האלה משתנים. יש דברים שעוד עוסקים בהם היום. אני מוכן לבדוק איפה מקור ההפרש.

המספר הזה שנקבתי בו הוא נכון. 6000 ניצלו את הזכות ללמוד בשכר לימוד מודרג, כי מאלה יש לנו חשבונות של עיריות או רשויות מקומיות. יכול להיות או שהמספר איננו נכון או הנתונים.

לשאלה שנשאלנו משום מה, והאם לא קבענו למטה מ-90 לירות. לא קבענו מהרבה טעמים. לא קבענו שהכסף לא היה מספיק. היו עוד כמה טעמים. לא רצינו להפוך זאת לחינם. יש גם רשויות מקומיות מסויימות אשר לפעמים צהנו ביד רכה מידי בקביעת הדרגות. אבל היו פניות אלינו אחרי כן מ-90 לירות אלה מעיקרות עלינו. בדקנו בדיקה אינדוידואלית כל מקרה ומקרה וברוך כלל צענינו. פה אני בא לענין של הקרן הזאת, הקרן של הסוכנות. לפני שנה נתנו סטיפנדריות לכיתות ט' - יא', השנה נתנו רק לכיתות יא' ו-יב'. כאשר ראינו שיש מקרים שאת ה-90 לירות הם אינם יכולים לעמוד בזה, נתנו לאלה תוספת מכאן. השנה ניצקוט בדרך הזאת שאמרת, שהקרן ניתנת לאלה אשר נקבע להם סכום של 90 לירות והם אינם לשלם סכום זה.

איננו יכול להגיד שסימנו השנה את כל החשבונות הקטורים בכך, הם מסובכים מאד. יש 6000 תלמידים המפוזרים בכל הארץ ולא לומדים בבית ספר אחד אלא בבתי ספר שונים. הם גם ברשויות מקומיות. קיים גם הבדל בענין הרשות המקומית כי אם ניקח לדוגמה את הרשות המקומית לתל-אביב תלמיד אחד לומד בטבריה ושני לומד בפרס-חגה, וכל המנגנון נוצר תוך כדי עשייה ולמעשה הוא עוד לא נוצר. מתוך התרשמות ראשונה ומתוך שיחות עם מנהלי בתי הספר נדמה לנו שאלה אשר רצו ללמוד ואשר יכלו ללמוד לפי אותם הוראות, מצאו מקומם בבתי הספר. כמעט שאין היום תלמידים שהם במינימום הזה ורצו ללמוד והלימוד נמצע מהם. אנו אומד כמעט. נראה לנו שהדרך שונה אם כי בעתיד יתכן שיגיע עוד דברים הדרושים תיקון. בשנה הבאה נראה שיטה זאת גם בכיתה ט'. בחנו כבר את בגדרי כיתה ח' השנה, בחנו 25,000 תלמידים ועד כה מצאנו כ- 7500 זכאים להינות או מנורמה א' או מנורמה ב'. האחוז בערך כמו שהיה בשנה שעברה. המספר הזה מתפצל לכמה מטרות שנה, עולים חדשים, עדות. אם תווצר יהיה מעוניין אני מוכן להגיש דו"ח עם מספרים בדרושים מה מורכב למעשה המספר הזה של 7500. כפי שאמרת אני מקווה שנוכל לעמוד בזה. השנה, נדמה לי, לא קבלנו שום תוספות תקציביות למטרה זאת. זה יצדק לכמה דאש לא קטן, אבל נעמוד בזה. שוב נוכל להכניס 7500 תלמידים לבתי הספר התיכוניים בדרוג.

כאשר נכנסו בשנה שעברה 2500 תלמידים בנורמה ב' הבינו שהם יתקלו בקשיים בלימודים בכיתה ט'. ארגנו איפא בשבילם שיעורי השתלמות. כל תלמיד שנכנס ליה להינות מספר לימוד מורג מנורמה ב' ושאי היה ללמוד, עם זאת, שלוש מקצועות. אנגלית, מתימטיקה ועברית. קיימנו השנה בשבעים בתי ספר שיעורים להשתלמות בשביל התלמידים הללו, ושיתפו בהם 1300 תלמידים מנורמה ב'. יללים חדשים, בני עדות המזרח, ולמדו את המקצועות האלה. אלה למדו גם אנגלית, אלה אנגלית וחשבון, אלה חשבון ועברית, בהתאם לצורך, בהתאם למצב, בהתאם למורים, והקורס נמשך כ- 4-5 חודשים. הקורסים עדין נמשכים. אלה שיעורי עזר מתוך ידיעה שהתלמיד הנכנס לכיתה ט' יחסרו לו ידיעות במקצועות אלה. היו כאלה אשר תוך הלימודים הפסיקו ליטחב אחרי נדמ הכיתה אלא השתלבו עם כל הכיתה ונכנסו לכיתה. אחרים המשיכו מטעמים פשוטים ובדרושים. יכולת הקליטה של התלמיד מוגבלת. הוא יכול להקדיש לכך מסוימות אחרים-צהריים, שיעור או שניים ביום, אפשר להעמיד רק חמישה שיעורים בשבוע. יש הגבלה נוספת מאד פרוזאית - כסף. זה עולה כסף. מתוך התשובות שקבלתי ממנהלים, כמה תלמידים מאלה הפסיקו את הלימודים לא באופן ספונטני אלא השתלבו? ראינו שדבר זה נתן פרי. זה היה חינם.

אותם התלמידים שלמדו בכיתה ט' בשנה שעברה, האם אנו צריכים להמשיך לקבל אותם גם ב-י'. זה יהיה תלוי בהישגיו בסוף שנת הלימודים בכיתה ט'. הואיל וגם השנה קיימת נורמה א' ונורמה ב', ויש לחשוש לאותו מצב, החלטנו שאנו מארגנים בחודש אוגוסט שיעורי השלמה לבוגרי כיתה ח' שעמדו בנורמה ב'. אנו עכשיו כבר שלחנו לכל התלמידים אשר זכו בשכר לימוד מורג הודעה הביתה במכתב רשום. אתה זכאי לשכר לימוד מורג, ושלחנו מכתב לבית הספר היסודי בו התלמיד למד, ולרשות המקומית, והודענו להם שתלמידים אלה זכו בשכר לימוד מורג, עודד אותם, ולכל תלמיד מנורמה ב' הוספנו מכתב, אתה תוכל להינות משיעורים נוספים בחודש אוגוסט, נודיע לך איפה תירשם. זאת עבודה לא פשוטה למצוא את המוסד שיעסוק בזה, את המקומות, המורים, שמשים. אנחנו חושבים לעשות זאת בצורה כזאת שהם ילמדו חמישה ימים בשבוע ארבע שעות ביום. בקורה שזה יוסיף להם משהו.

נשאלתי על ידי הגברת פרוטיץ בדבר הנשירה. איננו יכול להגיד מה אהיו הצעירה. יתכן שמישהו מהם חדל ללמוד, אין לנו על כך ידיעות אם כי בדרך כלל מנהל בית ספר בכל מקרה שתלמיד מפסיק לימודיו להודיע מיד, לא רק מטעמי ידיעות אלא גם מטעמים כלכליים. אין לנו ידיעות רבות, יתכן שישנם, אני מוכן לשאול.

השאלה מי מהם ימשיך ב-י', זאת אומרת מי מהם יעלה ל-ט' ומתי יוכל להינות גם ב-י' משכר לימוד מורג. קבענו כלל. תלמיד שנשאר בכיתה ט' משום שלא עלה, לא יוכל להינות משכר לימוד מורג עוד שנה, אם כי אני לא בטוח שזה עוד נחוץ. יכול להיות שתלמיד נשאר לא בגלל רשלנותו או חוסר כשרונותיו אלא מטען הידיעות שלו לא הספיק והוא לא התגבר על כך. זה הוא על כל פנים הכלל ולא החלטנו על זה סופית.

מי ירובל לאחשין ב-י"ט? זאת נטייה מהענין אבל זה חשוב. עד כה כאשר הינו סטיפנדיה קבועה מידינו מסוימים. אם התלמיד לא השיג במעבר מכיתה אחת לשנייה לפחות 60 סמוצע, הוא לא קיבל. אם השיג למעלה מ-70 - קיבל. בין 60 ל-70 היה דיון, למי, בשיעור, וכן הלאה. לא ראינו לנכון לנקוט בשיטה זאת גם השנה והסיבה שרשמה. מצד אחד זה לא סטיפנדיה, זה טוב לתלמיד אשר מוצאים אותו מעל לשמוצע. דבר נוסף - שיטת הצירוגים, מתן הציונים בבתי ספר שונים מאד לא שווה. כלומר, מי שקיבל 60 בלמד בבית ספר X מקבל באותו מקצוע 70 או 80 בבית ספר שני. יתכן שזה בגלל זה שנשהו נכנס לבית ספר טוב יותר או להיפך. מכאן בא הענין שעודד כל כך בעתונות את הויכוח הגדול. ראינו להמכיר את הענין העלאת הכיתה לכיתה. לצעדנו העתונות או האנשים לא תפסו מהלכה את הענין. לעת עתה שלחנו הצעה שנידונה במשרד החינוך והתרבות וגם שם הינו בעד הצעד. ביקשנו מהמנהלים חרות דעת. בשבוע הבא מקיימים כנס מנהלים לדון בהצעותיהם ויתכן שנחליט על שיטה אחידה פאנלי לא אחידה. יש הגורמים בין בית ספר אחד לבין בית ספר אחר. אין כלל בטוח שאומר שתהיה שיטה אחידה בהעלאת מכיתה לכיתה בכל בית-ספר.

היות ולא קבענו עדין שיטה אחידה, לא ידוע עדין מי יכול להנות מספר לימוד מודרג בכיתה י"ט. זה עכשיו בדיון אצלנו. יש נטייה שתלמיד אשר הנהלה בית הספר תמצא אותו השנה מתאים לעלות ותעלה אותו לכיתה י"ט, אנו לא נסרב לתת לו שכר לימוד מודרג.

היו"ר ש. פרמל: זה ניחן לשיקולו של מנהל בית-ספר?

ד"ר זינר: עוד לא החלטנו. המזכירות הקדוגגית תחליט בענין זה בימים הקרובים. קשה מאד להחליט בענין זה לפני שלא למדנו את השאלה לאור הנסיבות. נלבטל מתן שכר לימוד מודרג, זאת החלטה קשה. יש מקרים שאם נבטל זאת, פירוש הדבר שהוא לא ימשיך ללמוד או אולי כדאי להרשות לו להינות המספק עוד שנה. על זה אנו דנים עכשיו.

זו היא למעשה פרשת שכר הלימוד המודרג. אנו כעת דנים עם בתי הספר על שכר הלימוד לשנת תשי"ט. קבענו 360 לירות מכתי"ט המנהלים התנגדו מאד לקביעה זאת. הם טוענים שכיום זה לא מספיק, היה ויכוח קשה מאד כדי לקבוע את הסכום הזה. אני חושב שזה שקבענו סכום זה עשינו דבר טוב. מבעני העלאת הסכום מאד גדולים. רבותי, בכיתות מעל ל-ט"ו אשר בהם עדין לא קבענו שכר לימוד מחייב, שם ידוע השכר הוא מגיע ל-450 לירות ומעלה. ואילו קבענו שכר לימוד, זה היה מגיע למימדים כאלה שתלמיד כבני או בניכם לא יוכל היה ללמוד.

אנו באמצע הויכוח על תשי"ט בכיתה ט' ו-י"ט, אנו אומרים שב-י"ט לא תהיה שכר לימוד גבוה מזה. אני חייב להאגיש גם צד שני של המטבע. המנהלים טוענים שבהדרגת שכר לימוד מודרג, אנו מגבילים אותם באפשרויות פעולה. קבענו כך וכך שיעורים, קבענו סכום למועדון, קבענו להנהלה, קבענו למזכירות, לא יותר. הם טוענים שעל ידי זה הם נמצאים במסגרת וקשה להם מאד לסטות מהמינימום. יש מהם אשר טוענים, תנו לנו אפשרות לקבוע שכר גבוה מזה ונוכל בעד זה לתת שירותים פידגוגיים. שירותים כלכליים אנו מסכימים. אם המוסד נותן סיוע בשיעורים או ספרי לימוד לתלמידי בית הספר, אם אנו רואים זאת אנו מושיים לקבוע קצת יותר. השאלה היא אם יתנו שירותים פדגוגיים, זה בדיון. מנהל יכול לטעון: אצלי יש חצר ספרים פתוח כל היום עם מדריך, חדר קריאה או חוגים נוספים ללימודים. משום שאין הדבר פשוט אז הוא בדיון.

הצד השני הוא מספר התלמידים. שכר הלימוד המבטימלי הוא פונקציה של מספר התלמידים בכיתה. חישבנו את שכר הלימוד לפי המספר של 38 תלמידים בכיתה מ-ט". ישנם בתי ספר רבים בהם המספר עולה, אבל עשינו את הממוצע, ויש ויכוח בענין זה עם המנהלים. אנו רואים את הממוצע כ-41 תלמידים ויש המגיעים עד 44 תלמידים. ברור שאותם שלושה תלמידים הנוספים הם מיד מוסיפים הכנסה שלא באה בחשבון. המוסדות טוענים שישנם רבים מהמוסדות אשר אינם משלמים שכר לימוד עבור בניהם, ועל זה הויכוח שאיננו פשוט וחלק. אנו רוצים שגם ב-י"ט שכר הלימוד לא יהיה יותר מ-360 לירות. כנראה שנגיע ששכר הלימוד ב-י"ט יהיה כמו ב-ט". על תוספת הידור שנו ויכוח.

רד.

היו"ר ש. פרסיץ:

הטענה של בני המורים לדעתי היא טענה.

ד"ר זיו:

זאת פדשת שכר לימוד מודרג. רק לאינפורמציה.
אנו המשכנו השנה בסטיפנדיון בכיתות י"ב-י"ג.
גם מקרן הממשלה וגם מקרן הסוכנות. המשכנו בהענקות לתלמידים מ-י".
השנה לא נקיים סטיפנדיה לתלמידים מכיתה י" וואף לא הענקות. ברור שמספרים
אלה עלולים להתערער אם יעלה שכר הלימוד המודרג. אם השכר יעלה אז גם
שכר הלימוד התערער וגם האפשרויות שלנו לכסות את שכר הלימוד המודרג
יכולות להתערער.

ד. גזר:

מכיוון שד"ר זיו סיים פרק של שאלה עונתית,
אני מציע שנמשיך בשאלות.

איו"ר ש. פרסיץ:

אם אנו נלך היום בדרך של שאלות, אנו
משאירים את כל הפרקים לא לשבוע הבא אלא
לשבוע שלאחריו. אם זה נוח יותר אקבל את ההצעה. ובכן, נשאל שאלות
בקשר לעניינים האלה.

ש. כפרית:

אנו שמענו שהממוצע שההורים היו צריכים
לשלם לא הגיע אפילו ל-60%, כפי שזה נקבע.

היו"ר ש. פרסיץ:

ד"ר זיו אמר שיפרט את העניין.

ש. כפרית:

אני רוצה לשאול מה דיבן של רשויות נחשלות
שאין יכולות לתת גם את ה-20%, ובכלל אין
שם דאגה לחינוך. איפה נועדה מקומית גם ביכולתה הכלכלית לא הגיעה לדרגה
כזאת שהיא יכולה לתת המסך לימוד אחרים בית הספר היסודי. יש לי מקרים
ממושב עולים שאין שם דאגה כללית. מר שריד סיפר לנו שיש דאגה צבורית
יותר לבוגרי כיתות ח' במושב עולים, אבל יש רשויות ששם יש גם עולים
וגם ווחיקים, ויש ישוב מאד מגוון. מה נותן משרד החינוך למקומות כאלה,
שאין כל טפק שגם בשנים הקרובות לא יעמדו בזה. מה הנוהג? אין עוזרים
לישובים במקומות כאלה? לפי מה שאמרת לנו, משרד החינוך נותן 20%
בתנאי שהרשות המקומית נותנת 20%, ואם משרד החינוך לא נותן אז הילדים
האלה צריכים לשלם את השכר?

ד. צברי:

אתה אמרת ש-2500 נורמה ב'. הייתי רוצה
לדעת כמה מהם, מנורמה ב' לגביהם מתכוונת
קרן הסטיפנדיה של הסוכנות, כמה מהם בהנים משחרור גמור? מדוע? כי
אני חושבת שיש גם כאלה שזקוקים לשחרור גמור וזה לא מספיק להם, כי
לפעמים הם צריכים להיות בבית הספר ואין להם לא ספר, לא מחברת, לא
אוכל או בגד. על ידי קרן שתהיה קיימת אולי אפשר לחשוב גם על הבעיות
של הילדים האלה. ישנם עולים שלא יכולים גם לשאת בהוצאות. אם למשל
יש תלמיד ביבנה אשר לומד ברחובות, זה הוצאות בסיעה שהתלמיד אינו יכול
לשאת בהם.

היו"ר ש. פרסיץ:

תוסיפי שאלה, איך תהיה מנוצלת קרן סטיפנדיה
זאת?

ד. צברי:

מדוע אין יודעים מי מהתלמידים האלה הזכאי
לשכר לימוד מודרג, מדוע אין יודעים הסיבות
שאלה ואלה לא הלבנו לבתי הספר היסודיים? אחרים הכל, אולי איזה פנינה
מתגוללת שם? מדוע אי אפשר היה להגיע אליהם? אם הילדים למדו בבתי הספר
היסודיים יש הכתובות שלהם, מדוע אי אפשר היה להגיע אליהם?

אני שומעת ששיעורי הערב הניתנים לילדי
כיתה ט' ניתנו ב- עברית, אנגלית ומתמטיקה. אותי מעניינת השאלה האם
ניתנים המקצועות האלה מפני שבסדר נוכחו לדעת שאלה המקצועות בהם תלמידי
בתי הספר היסודיים מפגרים? הסקר טען שהם מפגרים במקצועות של אינטליגנציה
כללית. שפות ומתמטיקה אלה אינם מקצועות של אינטליגנציה כללית, שפות
מתמטיקה זו אינטליגנציה ספציפית. יש אנשים שאין להם כלל אינטליגנציה
כללית אבל באינטליגנציה ספציפית הם מוכשרים. אני רוצה לדעת מה הקריטריון

למה דנקא הדברים האלה?

האם יש איזה טיפול מיוחד בילדי בתי הספר היסודיים שנמצאים ביישובים שאין שם בתי ספר תיכוניים, העושים סקר גם מצלה, מה עושים הילדים האלה? האם יש טיפול מסויים? האם יש מספרים שולקחו מסביבות כאלה המדאים מה שעושים שם?

ד"ר זיו:

זה היה נטיין לשנה הראשונה. אני מבינה מתוך דברי ד"ר זיו שמרד החינוך מרוצה מהשנה הזאת. הנטיין הוכיח תוצאות חיוביות על ידי זה שהולכים בשיטה זאת וכדאי להמשיך בה. פה יש כמה ספרים שרציתי לדעת זאת. המספר הקשה הוא 60%, ההכללה הכוללת של שכר הלימוד. הידוע עשו זאת לגבי כל מקום ומהו נכדור שבפאון ארצי זה מוכרח יהיה לתת אחר הדבה יותר נמוך. כי אם נגיע שבתל-אביב המכסימום הוא 60% אז יש מלימום הפחות מ-60%. האם משרד החינוך לא נאחז זאת קודם? האם יש בעצמך זה מחשבה כלפי השנה שאת ה-60% לקבוע ארצי ולא מקומי? ארצי יודעת שהחלוקה הראשונה, הדירוג הראשון בתל-אביב העלה למעלה מ-70% של תשלומי הורים, אחר כך העיריה בתל-אביב ריכזה את תשלומי ההורים נאמרה איך להוריד. יכולה להיות בזה הצדקה על ידי העלאת יתרון שיש גורלה ויש בה גם חינוך, אבל אם לוקחים זאת באופן ארצי, קיימת תעשייה באיזה צורה בכל זאת להבטיח זאת.

שאלה שנית לגבי הפנייה של בתי הספר התיכוניים ואומרים שאין הם יכולים להסכים לזה. לפי המספרים שנתת, למדו בבתי הספר התיכוניים בבת-ים 10,206. משפר לימוד מודרג בהצו 6,000 תלמידים, מהם עם יתך ה-4,200

ד"ר זיו:

משלמים את המכסימום.

ד"ר זיו:

בתי הספר התיכוניים שהם טוענים ש-60 לא צוחן להם, זאת אומרת גם עם זה שיש להם 40% תשלום מלא קבוע. האם היתה בדיקה בעצמך היתה?

הינ"ר ש. פרמלי:

השכר שמכסה את ההוצאות הוא 360 לירות.

ד"ר זיו:

השיטה הזאת הכניסה הרבה מתוגרים והרבה בעד. שבת תשי"ט היא שנותנת לנו זאת, ופל המלחמה של בתי הספר התיכוניים זה יגדום בהכרח להעלות הוצאות. כולנו יודעים זאת. איך רוצה זאת לקראת השנה הבאה משרד החינוך? אני מעלה כמובן את השאלות המעניינות אותי.

וועדת קביעת הדירוג אלה הוועדות המקומיות, עצמאיות. רציתי לשאול שאלה אחת. יש כלל אחד, אינני יודעת אם הוא קיים בכל בתי הספר, שמורים נהנים מהנחה של 50%. זה כלל. ברגע שיש בשאלון ההורים, מורה, הוא מקבל 50% הנחה. אני מדברת על בן-אדם שמקצועו מורה. יש מקרים לא מעטים ששניהם מורים ויש להם ילד אחד, אז במקרה זה אין שאלה. אבל לעומת זה יש עובד העובד במקום עבודה מסויים ויש לו ארבעה ילדים, צניח שהוא עובד בשכר עבודה קבוע ובשום פנים ואופן הוא לא מגיע להנחה של 50%. האם היות הדעת ניתנת גם במקרים כגון אלה? אני שואלת אם בענין זה יש איזה פיקוח או התערבות בשטח זה, בכמה דברים באופן הדירוג.

אם המספרים כגון אמיתיים, אז יש השנה הורדה גדולה באחוזים. אם אני לוקחת שנשנת תשי"ח היו 19,000 תלמידים אשר מהם 7200 הגיעו לדירוג, הרי האחוז הוא 37%. השנה ישנם 25,000 תלמידים אשר מהם הגיעו לדירוג 6,500. זאת אומרת שזה 30%. לפי מיטב תפיסתי אנו מוכרחים להגיע לעליית אחוזים, כי אם אומרים שכל שנה רואים התקדמות ביחס לשנה הקודמת הרי צריכה להיות עליה באחוזים לדעת.

פ. זוארץ:

אני מבין שכל התלמידים שלא הצליחו לעבוד בין בנודמה א' ובין בנודמה ב', אינם זכאים ללימוד מודרג בבית הספר התיכוני היום. השאלה היא לגבי בתי הספר המקצועיים או העיוניים, האם הם יכולים לקבל איזה הקלה שהיא?

ד"ר

א. רוזיאל-צאנר:

מי קובע את דרגת הבודדים? נורמה א', מה היא כוללת? מה כוללת נורמה ב'? האם היו בדיקות קבועות, מה דינן? האם היו תלמידים ששוחזרו שחזרו מלא משכר לימוד, כיצד זה קבע? כיצד מופעלת קרן הסוכנות לטטיפנדיות?

בנוגע לשיטת הציונים בבית הספר, זאת בעיה מורכבת מאד מפני שישנם לא רק הבודלים בין בית ספר לבית ספר אלא יש שונים באותה כיתה בין המקצועות המלומדים, בין כל מקצוע ומקצוע, וכל אחד בנותן ציונים לפי ראות עיניו. יש בית ספר שנותנים טוב-מאד. יש בית ספר שנותנים גרועה זאת, שאם המורה הוא טוב, התלמיד צריך לשמוח שיש לו כמעט טוב. כל מורה דורש אחרת, ואז התלמידים אינם יודעים באיזה רמה הם נמצאים. מתפתחת אצל התלמיד הנטייה ללמוד לשם הציונים ולא לשם ידיעותיו. אז הילד יודע שאצלו הוא מוכרח להגיע לטוב-מאד, אז הוא לומד על מנת להגיע לטוב-מאד ולא בכדי לרעה. ישנן תלונות מרובות על בתי הספר התיכוניים שהם אינם מפתחים התמחות מיוחדת. כל אלה הופכים את התלמידים לאיזה מכשירים להשגת ציון.

שיטת הנחינות, שיטת הלימודים עצמה. מורה לספרות נכנס לכיתה מדבר על מה שמדבר ודרך אגב ליום שני תלמדו את הספר עמק-הנבא. אין עושים דברים כאלה, דרך אגב? זה לא מורה אחד, כך נהוג. התלמידים אינם מקבלים אפשרות לפיתוח המחשבה. אתם צריכים רק לספק מבחנים וציונים. הגעתם למסקנות עצומות אלה לא מתוך הסתכלות בתלמיד אחד או בית ספר אחד. ישנה בעיה מורכבת מאד בקשר לציונים, כיצד מעלים מכיתה לכיתה. היתה הצעה שגם תלמיד ייש לו בשלושה מקצועות מספיק-בקשי ובמקצוע נוסף לא-מספיק יהיה רשאי לעלות כיתה. כתוצאה מהידיעה הזאת שהתפרסמה בעתונות, אמרו התלמידים ימשיכו שונים בלשון אחידה: מה איכפת לי הציונים שאתה נותן? מה איכפת לי בכלל מה שאתה רוצה? זה טוף פסוק. או שאין בכלל צורך בשיטת הציונים ולעבוד לשיטה אחרת אבל אי אפשר לעשות צחוק מהעבודה, מהמורים ומכל המאמץ. התלמידים שלמדו בערב ועשו מאמץ, פתאום זוקן להם זאת ונודע להם שאין ערך לציונים ואין חשיבות לציונים. מורה בא לכיתה והוא יודע שהוא צריך ללמד ספרות שעתים בשבוע, הוא צריך להעמיד אותם לבחינות גמר, אז כשהוא שומע בשורות עדוד כאלה, אז מה חשוב מה כתוב בספרים? דברו על הצעה זאת בישיבת מורים כאשר באו מים עד נפש, המורים דרשו מהנהלות לעמיד זאת על הפרק. אם זאת הצעה כל כך סופית וכל כך מהפכית צריך היה לדון עליה באופן יותר מקיף ומרחב, וכעת מורים פונים ושועבים, מה יהיה? כיצד יהיה?

הרכבן של הבדיקות הפסיכוטכניות ועל מידת התוצאות באותו הסדר. הסדר היה טורכב משני דברים. גם הישגים וגם תוצאות הבדיקה. ישנם דברים שהם מבחינת אבסורדים. לי נזדמן מקרה אחד. ילדה גבוהה, קראו לה לבסיקה פסיכוטכנית בעיר שניה והבודקת...

ד"ר זינ:

זה לא קשור יחד. עיריית תל-אביב בודקת בדיקה שלה.

א. רוזיאל-צאנר:

משרד החינוך לא יודע מה נעשה?

ד"ר זינ:

אנר איננו משתתפים או מכוונים זאת.

א. רוזיאל-צאנר:

נזדמן לי מקרה של נערה שקבעו לה דרגה ט' של שבר הלימוד, זאת אומרת 90 לירות. בבית יש 11 ילדים, האב פועל בקיפון, גרים בשכונת התקווה בתנאים פנטסטיים. הילדה רוצה להיות דוקא מורה ונרשמה לסימינר, תלפיות בתל-אביב.

נשהיה מדובר על שחרור משכר לימוד אז העירייה אמרה: לו היית הולכת לבית ספר תיכון עיוני, היינו יכולים לשחרר אותך, וזה שיין למשרד החינוך. פניתי בשם הילדה הזאת למשרד החינוך, אז הודיעו לי שיש שכר לימוד מודרג ואשר לפיו קבעו לאותה נערה דרגה ט' והיא צריכה לשלם. אחר כך הופיעה הודעה בעתונות שילדי כיתה י' אלה שקבעו להם דרגה אולם קשה להם לעמוד בשכר זה, אפשר יהיה לעזור להם דרך קרן הסטיפנדיות. פניתי עוד פעם

77.

ואמרתם שאם אפשר לעשות הקלות לכיתה י' אפשר לעשות הקלות גם לילדה זאת. קבלתי מכתב בו נשאלתי אם אני לא יכולה להבדיל בין כיתה ט' ו-י'. בינתיים שלוש הורשים לפני הסוף, אנו שומעים שאפשר. כשפונים כבר בדבר מיוחד בינו כזה, כמה ילדות משפונות החקרה ורצות להיות מודות? כשבאים לאותה מטרה ומבקשים מאם לעשות מאמץ ולעלות לדרגה מסויימת באים לדברים פורמליים ועומדים כחומה בצורה. אני לא מעלה זאת כדי להתלונן או לעמוד נגד הדבר הזה. לפי פיתוח ידיעתי גם הנהלת בית הספר נבטה בעצין הזה. אז כאשר ניאמו האפשרויות האלה לקרן הסטיפנדיות, היו צריכים לבדוק מאיזה מקומות הגיעו פניות והיו צריכים להגיד שעכשיו שעת רצון לפניות.

1957 ש. 1958:

אני חפצה לשמוע האם משרד החינוך נתן את דעתו על כך. דוגד על כך ששיעורי עזר יראי אפשר התייבוננים נקבעו בשלושה מקצועות, עברית, אנגלית, ומתמטיקה. בני חפצה לשאול האם הקרן משרד החינוך למה ומדוע דוקא בשלושה מקצועות אלה נזקקים הילדים? מהיכן הצורך הזה? האם באמת הלימודים בחשבון, עברית ובאנגלית בבתי הספר היסודיים עומדים על אותו קושי אשר התכנית דורשת? הצבאתי לוועדת החינוך מקרים מסויימים לבדיקה, על כך שמורה יושבת 15 שנה באחד מבתי הספר החשובים ביותר בתל-אביב ויודעים שהיא מתרשלת בעבודתה, יודעים שהילדים לא לומדים שום דבר, ויודעים שהילדים הובכוסים לבית ספר מסודרות אלה, מפגרים, וקצרה ידו של משרד החינוך מלעשות משהו בענין זה. אני שואלת מדוע? הייתי רוצה לקבל את החשובה על שלושת הסעיפים האלה בכל היקפם, ומה הושב משרד החינוך לעשות כדי פעם אחת לרפא את המחלה הרעה הזאת.